

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Медичний інститут

Кафедра терапевтичних та хірургічних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Іщенко Н.М.

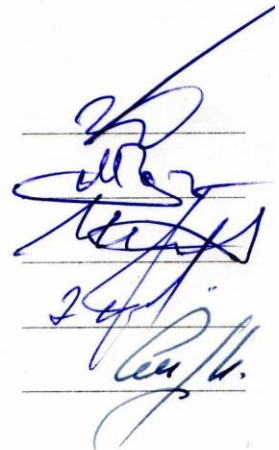
“ ” _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Дерматологія, венерологія»

Спеціальність 222 «Медицина»

Розробник	Чернишов О.В.
Завідувач кафедри розробника	Зак М.Ю.
Гарант освітньої програми	Клименко М.О.
Директор інституту	Грищенко Г.В.
Начальник НМВ	Шкірчак С.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Дерматовенерологія	
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»	
Спеціальність	222 «Медицина»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Медицина	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	4 рік	
Навчальний рік	2021 - 2022	
Номери семестрів:	Денна форма	Заочна форма
	8 й	-
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити / годин 90	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	10	-
	30	
	50	
Відсоток аудиторного навантаження	Аудиторне навантаження - 44%, СРС - 56%	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	Диференційний залік	

2. Мета, завдання та заплановані результати навчання

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Дерматовенерологія» є формування системних медичних знань, вмінь та навичок діагностики шкірних та венеричних захворювань. Передбачається, що оволодіння знаннями стосовно основних клінічних ознак шкірних та венеричних хвороб дасть можливість лікарю загальної практики) вчасно розпізнати такі хвороби та спрямувати пацієнта до лікаря-дерматовенеролога. Обізнаність стосовно проявів венеричних хвороб та інфекцій, що передаються переважно статевим шляхом (ВІЛ-інфекція, гепатити В і С, папіломовірусна інфекція та інші) є важливою складовою професійної підготовки лікаря загальної практики, а знання профілактичних заходів щодо зазначених хвороб є обов'язком лікаря будь-якої спеціальності та спеціалізації.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Дерматовенерологія» є вивчення:

- основ теоретичної дерматології (анатомічна та мікроскопічна будова шкіри і слизових оболонок, фізіологія та патологія шкіри, основи клінічної фармакології для лікування шкірних хвороб);
- основних клініко-діагностичних ознак розповсюджених шкірних хвороб, їх профілактики та лікування;
- особливостей клінічного перебігу специфічних інфекцій (у т.ч. лепри, туберкульозу), венеричних захворювань, ВІЛ-інфекції та інших інфекцій, що передаються статевим шляхом.

Міждисциплінарні зв'язки:

«Дерматовенерологія» як дисципліна

а) ґрунтується на попередньому вивченні магістрами анатомії, гістології, нормальної та патологічної фізіології, медичної біології, мікробіології та інших морфологічних дисциплін й інтегрується з цими дисциплінами;

б) є важливою складовою подальшого вивчення магістрами клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з дерматовенерології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності;

в) закладає основи здорового способу життя та профілактики інфікування венеричними хворобами.

г) дерматологія в плані диференційної діагностики топографічно пов'язана з іншими медичними спеціалізаціями: з інфектологією (венерологія, трансмісивні вірусні та паразитарні захворювання шкіри і шкірних придатків), токсикологією (токсикодермія, псевдопорфірійна та інші токсичні реакції), гематологією (шкірні прояви поліцитемії), ревматологією (при системних колагенозах, васкулітах), ендокринологією (зміни шкіри при цукровому діабеті, гіпотиреозі, гіпертиреозі), онкологією (меланоми і інші пухлини шкіри і її придатків), з неврологією (нейродерміт, генетично обумовлені нейро-шкірні синдроми), алергологією (Синдром Лайела, синдром Стівенса Джонсона, уртикарні висипання, ангіоневротичний набряк та інші алергічні реакції на лікарські засоби), стоматологічними дисциплінами (хейліти, передракові та онкологічні захворювання слизових оболонок порожнини рота), психіатрією (трихотіломанія, патомімія).

Очікувані результати навчання. В результаті вивчення дисципліни студенти мають:

1. Демонструвати морально-етичні та професійні правила діяльності лікаря-дерматовенеролога.
2. Знати вікові особливості будови шкіри та слизової у дорослому та дитячому віці.
  - вивчити ембріогенез шкіри;
  - анатомо-фізіологічні особливості шкіри різних вікових груп;
  - фактори ризику, які впливають на розвиток хвороб шкіри.
3. Демонструвати знання по особливостях обстеження пацієнта з шкірними та венеричними захворюваннями.

- знати особливості обстеження дерматологічного пацієнта;
- основи функціональних методів обстеження при ураженні шкіри;
- 4. Володіти основними принципами та методами лікування пацієнтів з патологією шкіри.
- знати основні методи лікування шкірних та венеричних пацієнтів;
- теоретичні основи дерматологічної абетки при ураженні шкіри;
- організація роботи по профілактиці шкірних та венеричних захворювань;
- оволодіння практичними навичками (метод визначення симптому Нікольського, постановка проби Ядассона, визначення псоріатичних феноменів, огляд хворого під лампою Вуда, визначення патологічних грибів, виписування основних дерматологічних рецептів.)

Результати навчання для дисципліни:

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Дерматовенерологія» студент повинен знати:

- Дерматовенерологія – визначення, мета і завдання, історичні віхи дерматовенерології.
- Структура дерматовенерологічної служби.
- Анатомо-функціональні особливості шкіри у дітей та дорослих.
- Методи діагностики в дерматології (проба за Броком, діаскопія, дермографізм, дерматоскопія, люмінісцентна діагностика).
- Апаратні методи обстеження шкіри (дарсонвалізація, фототерапія, ультразвукова терапія, кріотерапія).
- Основи сучасних методів лікування шкіри.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Дерматовенерологія» студент повинен вміти:

- проводити методику фізичного огляду хворого;
- аналізувати результати обстеження пацієнта з шкірними та венеричними захворюваннями;
- проводити профілактику шкірних та венеричних захворювань.

Розроблена програма відповідає *освітньо-професійній програмі (ОПП)* та орієнтована на формування *компетентностей*:

загальні (ЗК) – ЗК1-ЗК3 ОПП:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

фахові (ФК) – ФК1- ФК6, ФК8, ФК9, ФК11-13, ФК16, ФК18 ОПП

- Навички опитування пацієнта.
- Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
- Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
- Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань.
- Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.
- Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.
- Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.
- Навички надання екстреної медичної допомоги.
- Навички виконання медичних маніпуляцій.

- Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.
- Здатність до ведення медичної документації.
- Здатність до визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду.
- Навички консультування з питань планування сім'ї.

Відповідно до освітньо-професійної програми очікувані *програми результати навчання (ПРН)* включають вміння **ПРН11, ПРН13-18, ПРН22, ПРН25, ПРН28, ПРН30, ПРН32, ПРН33, ПРН35, ПРН41 ОПП:**

Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя (в тому числі професійний анамнез), за умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу або вдома у хворого, використовуючи результати співбесіди з пацієнтом, за стандартною схемою опитування хворого. За будь-яких обставин (в закладі охорони здоров'я, його підрозділі, вдома у пацієнта та ін.), використовуючи знання про людину, її органи та системи, за певними алгоритмами:

- збирати інформацію про загальний стан пацієнта (свідомість, конституція) та зовнішній вигляд (огляд шкіри, підшкірного жирового шару, пальпація лімфатичних вузлів, щитовидної та молочних залоз); оцінювати психомоторний та фізичний розвиток дитини;
- обстежувати стан серцево-судинної системи (огляд та пальпація ділянки серця та поверхневих судин, визначення перкуторних меж серця та судин, аускультация серця та судин);
- обстежувати стан органів дихання (огляд грудної клітки та верхніх дихальних шляхів, пальпація грудної клітки, перкусія та аускультация легенів);
- обстежувати стан органів черевної порожнини (огляд живота, пальпація та перкусія кишок, шлунку, печінки, селезінки, пальпація підшлункової залози, нирок, органів малого тазу, пальцеве дослідження прямої кишки); обстежувати стан кістково-м'язового апарату (огляд та пальпація); обстежувати стан нервової системи; обстежувати стан сечостатевої системи;
  - оцінювати стан внутрішньоутробного розвитку плоду за даними розрахунку маси плоду та аускультация його серцебиття.

В умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу та серед прикріпленого населення:

- Вміти виділити та зафіксувати провідний клінічний симптом або синдром (за списком 1) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані фізикального обстеження хворого, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Вміти встановити найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за допомогою співставлення зі стандартами, використовуючи попередні дані анамнезу хворого та дані огляду хворого, на основі провідного клінічного симптому або синдрому, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм. В умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу:

В умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу:

- Призначити лабораторне та/або інструментальне обстеження хворого (за списком 4) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі найбільш вірогідного або синдромного діагнозу, за стандартними схемами, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

- Здійснювати диференціальну діагностику захворювань (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за певним алгоритмом, використовуючи найбільш вірогідний або синдромний діагноз, дані лабораторного та інструментального обстеження хворого, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

- Встановити попередній клінічний діагноз (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу, використовуючи найбільш вірогідний або синдромний діагноз, дані лабораторного та інструментального обстеження хворого, висновки диференціальної діагностики, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм. Визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювання (за списком 2), у умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т. ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

Визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювання (за списком 2), у умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т. ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

Визначати необхідне лікувальне харчування при лікуванні захворювання (за списком 2), в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т. ч. у польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

Визначати характер лікування (консервативне, оперативне) захворювання (за списком 2), в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т. ч. у польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

Визначати принципи лікування захворювання (за списком 2), в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т. ч. польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами. Встановити діагноз (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини, за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, закладі охорони здоров'я, його підрозділі), у т. ч. в умовах надзвичайної ситуації, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу, використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, знання про

людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

Встановити діагноз (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини, за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, закладі охорони здоров'я, його підрозділі), у т. ч. в умовах надзвичайної ситуації, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу, використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувальної установи, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та використовуючи стандартні методики.

Формувати, в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу на виробництві, використовуючи узагальнену процедуру оцінки стану здоров'я людини, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, серед закріпленого контингенту населення: диспансерні групи хворих;

групи здорових людей, що підлягають диспансерному нагляду (новонароджені, діти, підлітки, вагітні, представники професій, що мають проходити обов'язковий диспансерний огляд). Організовувати проведення серед закріпленого контингенту населення заходів вторинної та третинної профілактики, використовуючи узагальнену процедуру оцінки стану здоров'я людини (скринінг, профілактичний медичний огляд, звернення за медичною допомогою), знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, в умовах закладу охорони здоров'я, зокрема:

Організовувати проведення серед закріпленого контингенту населення заходів вторинної та третинної профілактики, використовуючи узагальнену процедуру оцінки стану здоров'я людини (скринінг, профілактичний медичний огляд, звернення за медичною допомогою), знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, в умовах закладу охорони здоров'я, зокрема:

формувати групи диспансерного нагляду;

організовувати лікувально-оздоровчі заходи диференційовано від групи диспансеризації.

Проводити в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу:

- виявлення і ранню діагностику інфекційних захворювань (за списком2);

- * первинні протиепідемічні заходи в осередку інфекційної хвороби. В закладі охорони здоров'я, або вдома у хворого на підставі отриманих даних про стан здоров'я пацієнта, за допомогою стандартних схем, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення:

В закладі охорони здоров'я, або вдома у хворого на підставі отриманих даних про стан здоров'я пацієнта, за допомогою стандартних схем, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення:

- визначати тактику обстеження та вторинної профілактики хворих, що підлягають диспансерному нагляду;
- визначати тактику обстеження та первинної профілактики здорових осіб, що підлягають диспансерному нагляду;
- розраховувати та призначати необхідні продукти харчування дітям

першого року життя. Визначати наявність та ступінь обмежень життєдіяльності, виду, ступеню та тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини.

Визначати наявність та ступінь обмежень життєдіяльності, виду, ступеню та тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини.

На території обслуговування за стандартними методиками описових, аналітичних епідеміологічних та медико-статистичних досліджень:

- проводити скринінг щодо виявлення найважливіших неінфекційних захворювань;
  - оцінювати в динаміці та при співставленні з середньо статичними даними показники захворюваності, в тому числі хронічними неінфекційними захворюваннями, інвалідності, смертності, інтегральні показники здоров'я;
- виявляти фактори ризику виникнення та перебігу захворювань;
формувані групи ризику населення. В умовах закладу охорони здоров'я або його підрозділу за стандартними методиками:

В умовах закладу охорони здоров'я або його підрозділу за стандартними методиками:

- проводити відбір та використовувати уніфіковані клінічні протоколи щодо надання медичної допомоги, що розроблені на засадах доказової медицини;
- приймати участь у розробці локальних протоколів надання медичної допомоги;
- проводити контроль якості медичного обслуговування на основі статистичних даних, експертного оцінювання та даних соціологічних досліджень з використанням індикаторів структури, процесу та результатів діяльності;
- визначати фактори, що перешкоджають підвищенню якості та безпеки медичної допомоги.

3. Програма навчальної дисципліни

Організація навчального процесу здійснюється за європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС).

Розділ 1: Пропедевтика дерматовенерології. Папульозні дерматози.

Знання анатомії і фізіології нормальної шкіри і можливих патоморфологічних змін її при різних дерматозах дозволяє глибше представити особливості перебігу захворювання і призначити обґрунтоване лікування хворого. Окрім того, клініко-патогенетичний напрям є основою розпізнання та лікування шкірних хвороб, багато з яких є частковим відображенням загальної соматичної патології. Тому при обстеженні хворого дуже важливо не тільки встановити характер висипу, а також провести послідовне обстеження органів та систем з метою встановлення зв'язку соматичної патології з ураженням шкіри. Загальна мета: Вивчення анатомії нормальної шкіри, її придатків та основних фізіологічних функцій. Уміти на підставі патогістологічних критеріїв диференціювати елементи висипу. А також, уміти обстежити дерматологічного хворого, визначити морфологічні елементи висипу, описати осередок ураження.

Розділ 2: Піодермії та паразитарні та інфекційні хвороби шкіри.

Актуальність теми: Вірусні захворювання шкіри є досить розповсюджені. Кількість нозологічних форм вірусних захворювань шкіри у одного пацієнта в середньому складає більше 2-х. Вірусні захворювання шкіри часто є небезпечними як для здоров'я самого

пацієнта так його оточення. Лікарі всіх спеціальностей повинні добре знати клінічні прояви, діагностику та принципи лікування бульозних дерматозів і вміти своєчасно виявити симптоми вірусних захворювань шкіри та видимих слизових оболонок, грамотно провести терапію хворих з вірусними, бульозними захворюваннями шкіри.

Розділ 3: Мікотичні ураження шкіри та слизових оболонок.

Актуальність теми: через значну поширеність дерматомикозів серед населення, епідеміологічну небезпечність деяких з них, складність лікування хронічних та торпідних форм, профілактики їх виникнення та рецидивів, - терапія пацієнтів з мікозами має ряд особливостей. Лікарі всіх спеціальностей повинні добре знати особливості терапії пацієнтів з мікозами; грамотно провести терапію таких хворих.

Розділ 4: Алергодерматози та бульозно-везикулярні захворювання шкіри.

Актуальність теми: Актуальність теми: Загальне поширення алергодерматозів серед населення обумовлені (нейро-імуновегетодистофічні, інфекційно-алергічні та метаболічні техногенними та іншими чинниками), їхній хронічний перебіг з тенденцією до поширення, розвитку ускладнень які можуть загрожувати життю хворого або, сприяти стійкої втраті працездатності обумовлюють необхідність знання студентами клініки, діагностики, лікування та профілактики.

Розділ 5: Загальна характеристика (класифікація) хвороб, що переважно передаються статевим шляхом. Сифіліс та його клінічні прояви.

Актуальність теми: через досить значну поширеність сифілісу серед населення, своєрідність його клінічних проявів та ускладнень, складність його лікування та профілактики, - терапія пацієнтів з третинним та вродженим сифілісом має ряд особливостей. Лікарі всіх спеціальностей повинні добре знати особливості терапії пацієнтів з третинним та вродженим сифілісом; грамотно провести терапію таких хворих.

Розділ 6: Гонорея та негонорейні уретрити. Дерматологічні аспекти ВІЛ-інфекції.

Актуальність теми: Гонорея, хламідіоз, трихомоніаз, бактеріальний вагіноз надзвичайно поширені захворювання серед осіб фертильного віку (20-40 років). З кожним роком збільшується кількість хворих на ускладнені, хронічні форми цих захворювань. Хламідіоз є фактором, який знижує якість життя хворих, може бути причиною інвалідності.

Розділ 7: Захист учбової історії хвороби дерматологічного пацієнта. Практичні навички. Диференційований залік.

Структура навчальної дисципліни:

Тема	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	СРС	Індивідуальна робота
Розділ1. Пропедевтика дерматовенерології. Папульозні дерматози.				
1.Тема 1: Анатомія, гістологія та фізіологія шкіри людини. Елементи шкірної висипки та методика огляду та обстеження пацієнтів з шкірною патологією. Псоріаз. Червоний плоский лишай. Діагностика, диференційна діагностика, клінічний перебіг, лікування.	2	4	8	-
Разом за розділом 1	2	4	8	-
Розділ2. Піодермії та паразитарні та інфекційні хвороби шкіри.				

2.Тема Піодермії. Паразитарні хвороби шкіри: короста, педікульоз, демодекоз. Принципи їх диференціювання, профілактики та лікування.	2	5	6	-
Разом за розділом 2	2	5	6	-
Розділ3. Мікотичні ураження шкіри та слизових оболонок.				
3.Тема Кератомікози та мікози стоп. Трихомікози: мікроспорія, трихофітія, парша. Клінічні прояви, лабораторна діагностика, терапія та профілактика. Курація №1.	1	5	6	-
Разом за розділом 3	1	5	6	-
Розділ4. Алергодерматози та бульозно-везикулярні захворювання шкіри.				
4.Тема Алергодерматози. Клініка та лікування. Практичні навички з написання учбової історії хвороби дерматологічного пацієнта. Бульозні дерматози. Вірусні дерматози. Курація №2.	1	4	8	-
Разом за розділом 4	1	4	8	-
Розділ5. Загальна характеристика (класифікація) хвороб, що переважно передаються статевим шляхом. Сифіліс та його клінічні прояви.				
5.Тема Клініко-серологічні особливості первинного періоду сифілісу. Імунітет. Реінфекція. Суперінфекція. Серодіагностика. Вторинний період сифілісу та його диференціювання. Третинний та вроджений сифіліс. Діагностика, клініка та принципи терапії.	2	4	8	-
Разом за розділом 5	2	4	8	-
Розділ6. Гонорея та негонорейні уретрити. Дерматологічні аспекти ВІЛ- інфекції.				
6.Тема Особливості ураження сечостатевого тракту гонококами, трихомонадами, хламідіями. Принципи терації та профілактики. ВІЛ-СНІД в Україні. Основні варіанти їх клінічного перебігу. Дерматологічні аспекти цієї проблеми. Базові організаційно-правові засади боротьби з її подальшим розповсюдженням. Принципи терапії та профілактики.	2	4	6	-
Разом за розділом 6	2	4	6	-
Розділ7. Захист учбової історії хвороби дерматологічного пацієнта. Практичні навички. Диференційований залік.				
7.Тема 7: Практичні навички з написання учбової історії хвороби дерматологічного пацієнта. Захист історії хвороби. Практичні навички в дерматовенерології.	-	4	8	-
Разом за розділом 7	-	4	8	-
Усього годин 90/3,0 кредитів ECTS	10	30	50	
Підсумковий контроль				Диф. Залік

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
1.	Введення в дерматологію. Історія дерматовенерології. Елементи шкірної висипки та методика огляду та обстеження пацієнтів з шкірною патологією. Псоріатична хвороба.	2
2.	Алергодерматози. Мікотичні ураження шкіри та слизових оболонок. Бульозні дерматози. Вірусні дерматози. : Клініко-серологічні особливості первинного періоду сифілісу. Імунітет. Реінфекція. Суперінфекція. Серодіагностика. Вторинний період сифілісу та його диференціювання.	2
3.	Класифікація ВОЗ інфекційних хвороби, що передаються статевим шляхом. Загальна схема перебігу сифілісу та його лабораторна діагностика. Первинний та вторинний період сифілісу. Третинний та вроджений сифіліс. Принципи терапії та профілактики.	2
4.	Особливості ураження сечостатевого тракту гонококами, трихомонадами, хламідіями. Принципи терації та профілактики. ВІЛ-СНІД в Україні. Основні варіанти їх клінічного перебігу. Дерматологічні аспекти цієї проблеми. Базові організаційно-правові засади боротьби з її подальшим розповсюдженням. Принципи терапії та профілактики.	2
5.	Клініко-серологічні особливості первинного періоду сифілісу. Імунітет. Реінфекція. Суперінфекція. Серодіагностика. Вторинний період сифілісу та його диференціювання. Третинний та вроджений сифіліс. Діагностика, клініка та принципи терапії.	2
	Всього	10

4.2 Тематичний план практичних (семінарських) занять:

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
1.	Анатомія, гістологія та фізіологія шкіри людини. Елементи шкірної висипки та методика огляду та обстеження пацієнтів з шкірною патологією. Псоріаз. Червоний плоский лишай. Діагностика, клінічний перебіг, диф. діагностика, лікування.	4
2.	Піодермії. Паразитарні хвороби шкіри: короста, педікульоз, демодекоз. Принципи їх диференціювання, профілактики та лікування.	5
3.	Кератомікози та мікози стоп. Трихомікози: мікроспорія, трихофітія, паршаю . Кандидози. Клінічні прояви, лабораторна діагностика, терапія та профілактика. Курація №1.	5
4.	Алергодерматози. Клініка та лікування. Практичні навички з написання учбової історії хвороби дерматологічного пацієнта. Бульозні дерматози. Вірусні дерматози. Курація № 2.	4
5.	Клініко-серологічні особливості первинного періоду сифілісу. Імунітет. Реінфекція. Суперінфекція. Серодіагностика. Вторинний період сифілісу та його диференціювання. Третинний та вроджений сифіліс. Діагностика, клініка та принципи терапії.	4

6.	Особливості ураження сечостатевого тракту гонококами, трихомонадами, хламідіями. Принципи терапії та профілактики. ВІЛ-СНІД в Україні. Основні варіанти їх клінічного перебігу. Дерматологічні аспекти цієї проблеми. Базові організаційно- правові засади боротьби з її подальшим розповсюдженням. Принципи терапії та профілактики.	4
7.	Практичні навички з написання учбової історії хвороби дерматологічного пацієнта. Захист історії хвороби. Практичні навички в дерматовенерології. Диференційований залік.	4
Всього		34

4.3 Тематичний план самостійної роботи студентів:

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин	Вид контролю
1.	Історія розвитку дерматології і венерології. Вітчизняні школи дерматологів. Львівська дерматологічна школа.	4	Поточний контроль на практичних заняттях
2.	Основні методи лікування, що застосовуються в дерматології. Лікарські форми для місцевого застосування, покази та протипокази до їх використання.	4	
3.	Алергодерматози (дерматити, токсикодермії, екзема, атопічний дерматит).	4	
4.	Піодермії (стафіло-, стрепто-, змішані). Принципи їх диференціювання, профілактика та лікування.	4	
5.	Паразитарні ураження шкіри. (короста, вошивість, демодекоз). Принципи терапії і профілактики.	4	
6.	Основні прояви та особливості діагностики мікотичного ураження гладкої шкіри.	5	
7.	Бульозні дерматози: етіопатогенез, клінічні прояви та перебіг. Особливості діагностики та лікування.	5	
8.	Вірусні ураження шкіри та слизових оболонок: принципи їх діагностики, лікування та профілактики.	4	
9.	Серологічні реакції в діагностиці сифілісу. Хибнопозитивні серологічні реакції. Помилки в діагностиці сифілісу.	4	
10.	Сучасні особливості гонококової інфекції. Принципи діагностики, терапії та профілактики.	4	
11.	Опортуністичні інфекції та шкірні стигми при СНІДі, їх клінічна характеристика.	4	
12.	Надання дерматовенерологічної допомоги на рівні первинної лікарської допомоги в умовах надзвичайних ситуацій.	4	
Всього		50	

Індивідуальні завдання (історії хвороби, розбір і захист).

Типові тестові задачі для розв'язування на практичних заняттях:

1. Епідерміс має такі шари:

а) базальний; б) сосочковий; в) шипуватий; г) зернистий; д) сітчастий.

2. Дерма складається з таких шарів:

а) базального; б) сосочкового; в) шипуватого; г) блискучого; д) сітчастого.

3. Первинні елементи висипки це:

а) пляма; б) лусочка; в) виразка; г) папула; д) пухир.

4. Вторинні елементи висипки це:

а) пляма; б) ерозія; в) папула; г) вегетація; д) ліхенізація.

5. Гістологічно горбик – це:

а) результат продуктивного запалення за типом неінфекційної гранульоми;
б) результат непродуктивного запалення за типом інфекційної гранульоми;
в) результат непродуктивного запалення за типом неінфекційної гранульоми;
г) результат продуктивного запалення за типом інфекційної гранульоми;
д) результат вогнищевої інфільтрації імуніцитами.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

1. Мультимедійні проектори, комп'ютери, екрани для мультимедійних презентацій, лекційні презентації.

2. Демонстраційні екрани, ноутбуки, файли у Power Point та Word з задачами «Крок-2» для практичних та підсумкових занять.

3. Екзаменаційні білети.

4. Підсумковий контроль

Перелік питань підсумкового контролю

Загальна частина:

1. Короткі історичні нариси історії розвитку дерматовенерології. Українська та світова школа дерматологів.
2. Анатомія та гістологія нормальної шкіри. Додатки шкіри: волосся, волоссяні фолікули, нігті.
3. Функції шкіри: захисна, бар'єрна, терморегуляційна, секреторна, екскреторна, резорбційна, дихальна (респіраторна), чутлива, метаболічна та інші.
4. Гістоморфологічні зміни в шкірі: альтерація, ексудація, проліферативна дегенерація, акантом, акантоліз, дискератоз (гіпер-, пара кератоз), гранульоз.
5. Первинні та вторинні морфологічні елементи, їхня характеристика і приклади хвороб, де ці елементи зустрічаються.
6. Істинний і хибний поліморфізм висипань.
7. Методи обстеження дерматологічних хворих. Етапи діагностичного процесу.
8. Спеціальні дерматологічні методи обстеження хворих (пальпація, діаскопія, тест на ізоморфну реакцію шкіри, дерматографія, піломоторний рефлекс, шкірні алергічні тести).
9. Лабораторні методи діагностики (загальні та спеціальні).
10. Основні принципи лікування шкірних хвороб.
11. Основні методи місцевої терапії в дерматології. Лікування дерматозів у дорослих та дітей санаторно-курортними та фізіотерапевтичними методами. Загальні об'єктивні та суб'єктивні симптоми в діагностиці шкірних хвороб.
12. Шкірні захворювання як прояв патології цілісного організму.

Спеціальна частина:

Дерматологія

1. Псоріаз: етіологія, клініка, диференційна діагностика та лікування.
2. Червоний плоский лишай: етіологія, клініка, диференційна діагностика та лікування.
3. Паразитарні захворювання шкіри. Педикульоз: етіологія, клінічна картина і лікування.
Різновидності демодекозу, його диференційна діагностика, лікування. Клініка, діагностика, лікування та профілактика корости.
4. Екзема: класифікація, клінічний перебіг, диференційна діагностика та лікування екземи відповідно до стадій.
5. Простий контактний або артифікаційний дерматит: класифікація, клініка та лікування.
6. Алергічні контактні дерматити, токсикодермія. Клінічна картина та лікування.
7. Атопічний дерматит: клінічна картина, диференційна діагностика та лікування.
8. Піодермії: класифікація, клінічна картина, діагностика та лікування.
9. Грибкові захворювання шкіри. Керамікози: етіологія, клінічна картина, диференційна діагностика та лікування. Епідермофітія, як різновид дерматомикозів: етіологія, класифікація, клінічна картина, діагностика та лікування. Руброфітія як різновид епідермофітії, класифікація та лікування. Трихофітія як різновид дерматомикозів: класифікація, клінічна картина, діагностика та лікування. Клінічні форми фавусу, їх діагностика та лікування.
Кандидоз шкіри та слизових оболонок: клінічна картина та лікування.
10. Міхурчасті дерматози. Істинний міхурник (вulьгарний міхурник): класифікація, клініка та лікування. Дерматоз Дюрінга (герпетиформний дерматит): клініка, диференційна діагностика та лікування.
11. Вірусні захворювання шкіри. Простий та оперізуючий герпеси: клініка, диференційна діагностика.
12. Багатоморфна ексудативна еритема (хвороба Гебра): клінічна картина і диференційна діагностика.
13. Хейліти: класифікація, клінічний перебіг, диференційна діагностика та лікування.

Венерологія

1. Збудник сифілісу. Його характеристика. Класифікація та загальний перебіг сифілісу.
2. Імунітет при сифілісі. Суперінфекція. Реінфекція.
3. Первинний період сифілісу, його клініка та діагностика.
4. Клінічна картина вторинного періоду сифілісу на шкірі та слизових оболонках.
5. Загальна характеристика третинного періоду сифілісу.
6. Сифіліс внутрішніх органів.
7. Ранній вроджений сифіліс. Пізній вроджений сифіліс.
8. Серологічні реакції та тести в діагностиці сифілісу.
9. Принципи та методи лікування сифілісу.
10. Критерії вилікованості та зняття хворих з диспансерного обліку.
11. Загальна класифікація гонореї. Класифікація. Клінічна картина та діагностика. Ускладнення гонорейних уретритів. Лікування гонореї. Критерії вилікованості.
12. Ураження сечостатевих органів при трихомоніазі. Клінічна картина, перебіг та ускладнення.
13. Негонорейні ураження сечостатевих органів.
14. СНІД. Етіологія. Клінічна картина. Прояви на шкірі та слизових оболонках. Профілактика. Опортуністичні інфекції при СНІДі та їх клінічна картина.

Перелік практичних навичок з дерматовенерології, якими повинен оволодіти студент в процесі вивчення дисципліни:

1. Методика фізичного огляду хворого
2. Визначення лусочок, волосся, нігтів та пат.гриби.
3. Огляд хворого під лампою Вуда.
4. Проведення проби Бальцера.
5. Визначення псоріатичних феноменів.
6. Методика застосування місцевих лікувальних засобів: примочок, паст, мазей та ін..
7. Методика УФ-опромінення шкіри при псоріазі та інших дерматозах.
8. Методика вивзначення блідої трепонеми та гонокока. Методика постановки проби Ядассона.
9. Методика визначення симптому Нікольського.
10. Методика визначення симптому Послелова.
11. Написання історії хвороби стаціонарного хворого.
12. Виписування основних дерматологічних рецептів.

«0» варіант екзаменаційного білету

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Освітньо-кваліфікаційний рівень – магістр
Галузь знань: 22 Охорона здоров'я
спеціальність 222 Медицина

Навчальна дисципліна – Дерматовенерологія

Варіант № 0

1. Вірусні захворювання шкіри.Простий та оперізуючий герпеси: клініка, диференційна діагностика.– **максимальна кількість балів – 20.**
2. Анатомія та гістологія нормальної шкіри.Додатки шкіри: волосся,волосяні фолікули, нігті. – **максимальна кількість балів – 20.**
3. Негонорейні ураження сечостатевого органів. – **максимальна кількість балів – 20.**
4. Написання історії хвороби стаціонарного хворого. – **максимальна кількість балів – 20.**

*Затверджено на засіданні кафедри «терапевтичних та хірургічних дисциплін»,
протокол № ___ від «__» _____ 2021 р.*

Завідувач кафедри

проф. ЗакМ.Ю.

Екзаменатор

доцент б.в.з. Чернишов О.В.

Приклад підсумкової контрольної роботи

Вирішення задач Крок-2

1. Епідеміологія піодермій:

а) найчастіша патологія шкіри; **б)** деякі форми контагіозні; **в)** епідемічно небезпечне захворювання; **г)** є нормою для людини; **д)** практично неконтагіозне захворювання.

2. Пустульозні елементи при піодерміях треба відрізняти від проявів:

а) хронічного сепсису; б) сифілісу; в) туберкульозу; г) мікозів; д) корости

3. Піодермії це:

- а) алергічні захворювання шкіри;
- б) прояви деяких захворювань шкіри;
- в) гноячкові захворювання шкіри та її придатків;
- г) вид морфологічних елементів висипки;
- д) паразитарні захворювання шкіри та її придатків.

4. До стафілодермій відносять:

а) вульгарне імпетиго; б) остіофолікуліт; в) бешиха; г) фурункул; д) епідемічна пухирчатка новонароджених.

5. До стрептодермій відносять:

а) гідраденіт; б) вульгарна ектіма; в) ангулярний стоматит; г) везикулопустулез; д) імпетиго нігтьового валика.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Методи контролю

- Опитування (перевірка теоретичних знань та практичних навичок).
- Тестовий контроль.
- Написання огляду наукової літератури (рефератів), написання історії хвороби виконання індивідуальних завдань, їх захист.

Індивідуальне усне опитування студентів, роз'яснення окремих питань теми поточного заняття, відповіді на запитання студентів – **80-90 хвилин**.

Впродовж **65-80 хвилин** студенти самостійно на моделях опрацьовують практичні навички. Викладач контролює роботу студентів, дає пояснення.

Контроль кінцевого рівня знань студентів – **25-40 хвилин**.

Проводиться у вигляді індивідуального усного та письмового опитування, вирішення ситуаційних задач.

Закінчуючи практичне заняття, викладач підводить його підсумки, дає студентам завдання для самостійної роботи, вказує на ключові питання наступної теми і пропонує список літератури для самостійного опрацювання.

Поточний контроль Перевірка на практичних заняттях теоретичних знань і засвоєння практичних навичок, а так само результатів самостійної роботи студентів. Контролюються викладачами відповідно до конкретної мети навчальної програми. Оцінка рівня підготовки студентів здійснюється шляхом: опитування студентів, рішення й аналізу ситуаційних завдань і тестових завдань, інтерпретації результатів експериментальних і клініко-лабораторних досліджень, контролю засвоєння практичних навичок. здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу

Розподіл балів, які отримують студенти

№	Блок (поточна навчальна діяльність)	Максимальна кількість балів
1.	Тема 1	17
2.	Тема 2	17

3.	Тема 3	17
4.	Тема 4	17
5.	Тема 5	17
6.	Тема 6	17
7.	Тема 7	18
	Разом розділи	120
Підсумковий контроль, в тому числі:		80
практичної підготовки		40
теоретичної підготовки		40
РАЗОМ сума балів		200

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми.

Готовність студента до заняття (початковий етап) перевіряється на основі відповіді на 10 тестових завдань. На першому практичному занятті ці питання включені до заключного контролю. За вірну відповідь на 9-10 тестів студент отримує 5 балів; за 8-7 правильних відповідей – 3 бали, на 6 – 2 балів, 5-0 тестів - 0 балів. Основний етап практичного заняття передбачає відпрацювання практичних навичок. Опитування оцінюється: 7 балів. Для оцінки засвоєння студентом теми йому пропонується дати відповідь на ситуаційну задачу. Якщо вірно вирішена задача – студент отримує 5 балів. Вирішена з недоліками - 3 бали. Не вирішена - 0 балів. Отримані протягом заняття бали складаються (бали, отримані за тести + бали, отримані за опитування + бали, отримані за задачі).

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні

1. Коляденко В.Г. Шкірні та венеричні хвороби / В.Г. Коляденко, В.І. Степаненко, П.В. Федоричтайн. – Вінниця: Нова книга. – 2006. – 421 с.
2. Кравченко В.К. Шкірні та венеричні хвороби. – К., 1995. – 300 с.
3. Савчак В. Практична дерматологія : навч. посібник / В. Савчак, С. Галникіна. - К.: Укрмедкнига, 1998. – 508 с.
4. Степаненко В.І. Дерматологія, венерологія / В.І. Степаненко, М.М. Шупенько, О.О. Сизон та ін. : підруч. підзаг. ред. д-ра мед. наук, проф. В.І. Степаненка для студ. вищих мед. нач. закладів IV рівня акред. – К.: КИМ. – 2012. – 848 с.
5. Сизон О.О. Дерматологія, венерологія / За загальною редакцією О.О. Сизон. – Посібник для студентів, магістрів вищих навчальних закладів. – Львів: ТзОВ «ДрукЗахід», 2017. – 548 с.
6. Сизон О.О. Дерматологія, венерологія в питаннях та відповідях / За загальною редакцією О.О. Сизон. – Посібник для студентів, магістрів вищих навчальних закладів. – Львів: ТзОВ «ДрукЗахід», 2017. – 180 с.

7.2 Допоміжна:

1. Айзятупов Р.Ф. Сифіліс. – Донецьк: Донеччина, 1998. – 227 с.
2. Владимиров В.В., Зудин Б.И. Кожные и венерические болезни. - М.: Атлас. Медицина, 1980. - 287 с.
3. Дюдюна А.Д. та співавтор. Інфекції, що передаються статевим шляхом (навчальний посібник). - Київ: Поліграф плюс, 2012. – 133 с.
4. Коляденко В.Г., Федоренко О.Е., Головченко Д.Я. Медицинская дерматология в дерматологии и венерологии. - К.: «Здоров'я», 1989. – 167 с.

7.3 Інформаційні ресурси:

- www.medlit.pp.ua
- www.intranet.tdmu.edu.ua